

ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIO TICANO  
[ANTONIO TIZZANO] SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 16. decembrī<sup>1</sup>

**I — Ievads**

1. Šī lieta skar prejudiciālu jautājumu par 1968. gada Briseles Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civilietās un komercietās (turpmāk tekstā — “Briseles konvencija” jeb vienkārši “konvencija”)<sup>2</sup> interpretāciju, ko Eiropas Kopienų Tiesai uzdeva *Cour d’Appel de Grenoble* [Grenobles Apelācijas tiesa] (Francija).

2. Iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai jurisdikcijas noteikšanas klauzula, kas paredzēta saskaņā ar Briseles konvencijas 12. panta 3. punkta noteikumiem, ir spēkā attiecībā pret apdrošināšanas līgumā paredzēto apdrošināto vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmē-

ju gadījumā, ja šī persona nav tā pati, kas ir parakstījusi apdrošināšanas līgumu.

**II — Atbilstošās tiesību normas**

*Briseles konvencijas noteikumi*

3. Kā zināms, Briseles konvencija ir piemērojama civilietās un komercietās un ir paredzēta, lai saskaņā ar tās II sadaļas noteikumiem noteiktu līgumslēdzēju valstu tiesu jurisdikciju Kopienų tiesību sistēmā.

4. Saskaņā ar konvencijas 2. pantā noteikto vispārīgo kārtību jurisdikcija piekrīt atbildētāja domicila atrašanās vietas tiesām. Tomēr konvencijā ir paredzētas būtiskas atkāpes no šā noteikuma, gan paredzot speciālu (II sadaļas 2. iedaļa) vai izņēmuma jurisdikciju (5. iedaļa) un *prorogatio fori* institūtu (6. iedaļa) vispārējā regulējuma ietvaros, gan apakšsistēmas, kas balstītas uz gluži atšķirī-

<sup>1</sup> — Oriģinālvaloda — itāļu.

<sup>2</sup> — 1968. gada 27. septembra Briseles Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civilietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), ko groza 1978. gada 9. oktobra Konvencija par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanas (OV L 304, 1. lpp. un — grozījumu teksts — 77. lpp.), 1982. gada 25. oktobra Konvencija par Grieķijas Republikas pievienošanas (OV L 388, 1. lpp.), 1989. gada 26. maija Konvencija par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanas (OV L 285, 1. lpp.) un 1996. gada 29. novembra Konvencija par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanas (OV 1997, C 15, 1. lpp.). Konvencijas konsolidēta redakcija ir publicēta OV 1998, C 27, 1. lpp.

gu, proti, vājākās puses aizsardzības principu (3. un 4. iedaļa). Uz šo lietu attiecas konkrēti konvencijas II sadaļas 3. iedaļas noteikumi. No tās 7. panta izriet, ka jurisdikciju apdrošināšanas līgumu jomā regulē tās turpmākie panti (no 8. līdz 12.a pantam) gluži savrupi no minētās sadaļas 1. un 2. iedaļā noteiktā.

6. Savukārt 9. pantā noteikts:

“Attiecībā uz atbildības apdrošināšanu [...], apdrošinātāju turklāt var iesūdzēt tās vietas tiesās, kur noticis kaitējums.”

5. Konkrēti 8. pantā par labu vājākajai līgumslēdzējai pusei tiek paredzēts īsts *forum actoris*, nosakot, ka:

7. Papildus paredzētajām piekritības izvēlēm konvencijas 10. panta pirmajā daļā paredzēts, ka “[a]ttiecībā uz [civiltiesiskās] atbildības apdrošināšanu, apdrošinātāju, ja tiesas likums to ļauj, var arī piesaistīt tiesvedībai, ko pret apdrošināto ierosinājusi cietusi puse”.

“Apdrošinātāju, kura domicils ir kādā līgumslēdzējā valstī, var iesūdzēt:

8. Gadījumos, kad prasītājs ir apdrošinātājs, 11. pantā noteikts, ka šis pēdējais var ierosināt tiesvedību “tikai tās līgumslēdzējas valsts tiesās, kurā atrodas atbildētāja domicils, neatkarīgi no tā, vai viņš ir apdrošinājuma ņēmējs, apdrošinātais vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs”.

1) tās valsts tiesās, kurā ir viņa domicils, vai

9. Šajā lietā īpaši būtisks ir konvencijas 12. pants, kurā noteikts, ka noteikumus par jurisdikciju var neievērot “tikai saskaņā ar vienošanos:

2) citā līgumslēdzējā valstī, tās vietas tiesās, kur ir apdrošinājuma ņēmēja domicils [...]”

1) kas noslēgta pēc strīda rašanās, vai

- 2) kas ļauj apdrošinājumaņēmējam, apdrošinātajam vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam ierosināt tiesvedību citā tiesā, nevis šajā iedaļā norādītajā, vai
- b) tādā formā, kas atbilst pušu starpā izveidotajai praksei, vai
- 3) kas ir noslēgta starp apdrošinājumaņēmēju un apdrošinātāju, kuriem abiem līguma slēgšanas laikā ir domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta tajā pašā līgumslēdzējā valstī, un apstiprina attiecīgās valsts tiesu piederību, pat ja kaitējums notiktu ārvalstīs, ar noteikumu, ka šāda vienošanās nav pretrunā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem [..].”
- c) starptautiskajā tirdzniecībā, tādā formā, kas atbilst praksei, par ko puses zina vai tām būtu vajadzējis zināt un ko konkrētajā tirdzniecībā iesaistītās attiecīgā līguma veida līgumslēdzējas puses šādā tirdzniecībā plaši pazīst un regulāri ievēro.

10. Visbeidzot, jautājumā par jurisdikcijas noteikšanu jāatgādina konvencijas 17. pants, kurā noteikts, ka:

[..]

“[1]. Ja puses, no kurām vienai vai vairākām domicils ir kādā dalībvalstī, vienojas par kādas dalībvalsts tiesu(-ām), kurai(-ām) piekritīgi visi strīdi, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, jurisdikcija ir šai tiesai vai tiesām. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. Šāda vienošanās, kas piešķir jurisdikciju, ir noslēdzama:

- a) rakstiski vai mutiski ar apliecinājumu rakstiski, vai

[4]. Nolīgumam vai tresta dibināšanas akta noteikumiem, ar ko piešķir jurisdikciju, nav likumīga spēka, ja tie ir pretrunā 12. vai 15. pantam, vai, ja tiesām, kuru jurisdikciju tie izslēdz, ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar 16. pantu.

[5]. Ja jurisdikcijas noteikšanas klauzula ir noslēgta par labu tikai vienai no līgumslēdzējām pusēm, tā saglabā tiesības celt prasību jebkurā citā tiesā, kam piekrit jurisdikcija saskaņā ar šo konvenciju.”

*du Chatelard*”) Eidošā [*Eydoche*] (Francija), kur ietilpa toreizējās *Plast'Europ* izgatavotu divpusēju panelu uzstādīšana ar poliuretāna pildījumu starp atvēruma kārtām.

### III — Fakti un tiesvedība

11. *Société Financière et Industrielle du Peloux* (turpmāk tekstā — “*SFIP*”), agrāk saukta *SA Plast'Europ*, ir Beļģijā reģistrētas sabiedrības *Recticel SA* (turpmāk tekstā — “*Recticel*”) meitas uzņēmums Francijā.

12. 1988. gadā *Recticel* savā vārdā un savu Eiropā esošo meitas uzņēmumu, tostarp *SFIP*, vārdā parakstīja apdrošināšanas līgumu ar Beļģijas apdrošinātāju grupu.

13. Apdrošināšanas līguma K punktā noteikts, ka “ar šo līgumu saistīta strīda gadījumā sabiedrība ir pakļauta apdrošinājumaņēmēja domicila tiesas jurisdikcijai”.

14. 1990. gadā Francijas uzņēmums *Calland Réalisations SARL* veica izolācijas darbus par labu *Etablissements Bernard Laitiere du Chatelard SA* (turpmāk tekstā — “*Laiterie*

15. Ekspertīzes slēdzienā tika konstatēti paneļu konstrukcijas un ražošanas defekti un noteikts, ka attiecīgie trūkumi padara *Laiterie du Chatelard* darbībai izmantotās telpas par šim mērķim nederīgām.

16. Lai saņemtu ciesto zaudējumu atlīdzību, 2001. gada 1. un 12. martā minētais uzņēmums cēla prasību *Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu* [Burguānas-Žaljē Pirmās instances tiesa] pret a) *Abeille Assurances SA* — *Calland Realisations SARL* apdrošinātāju, b) *SFIP*, c) *SFIP* profesionālās atbildības apdrošinātāju — *SMABTP*, d) *SA AXA Global Risks* un e) *SFIP* dažādu risku apdrošinātāju — *SA Zurich International*.

17. Šādi uzsāktās tiesvedības gaitā *SFIP*, pamatojoties uz Briseles konvencijas 10. panta pirmo daļu, pieaicināja visas *Recticel* 1988. gada apdrošināšanas polisi parakstījušās Beļģijas apdrošināšanas sabiedrības.

18. Šis pieaicinātās Beļģijas apdrošināšanas sabiedrības apstrīdēja *Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu* teritoriālo piekritību, pamatojoties uz apdrošināšanas līguma K punktu, saskaņā ar kuru lietu izskatīt pienākas *Recticel* domicila vietas tiesai, proti, *Tribunal de première instance de Bruxelles* [Briseles Pirmās instances tiesa].

19. Ar 2002. gada 13. septembra spriedumu *Tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu* atzina Beļģijas apdrošināšanas sabiedrību iebildumus par pamatotiem un noteica, ka jurisdikcija piekrīt Beļģijas tiesai, ciktāl jautājums skar *SFIP* prasību par minēto apdrošināšanas sabiedrību piesaistīšanu tiesvedībai.

20. Šā pēdējā šo spriedumu pārsūdzēja (*contredit de compétence*) *Cour d'appel de Grenoble*, kas, šaubīdamās par Briseles konvencijas interpretāciju, nolēma apturēt tiesvedību un saskaņā ar 1971. gada 3. jūnija Luksemburgas protokolu<sup>3</sup> uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai apdrošinātajam — apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam saskaņā ar apdrošināšanas līgumu, kas tam par labu noslēgts starp apdrošinājuma ņēmēju (parakstītāju) un apdrošinātāju, kuru domicils atrodas vienā

un tajā pašā dalībvalstī, var būt saistoša klauzula, kas nosaka šīs valsts tiesu jurisdikciju, gadījumā, kad tas personīgi šo klauzulu nav apstiprinājis, kad zaudējumi ir iestājušies citā dalībvalstī un kad tas šīs dalībvalsts tiesā ir cēlis prasību pret apdrošinātājiem, kuru domicils atrodas šajā valstī?”

21. Šādi uzsāktajā tiesvedībā rakstveida apsvērumus iesniedza Francijas valdība, Apvienotās Karalistes valdība, Komisija un apdrošināšanas sabiedrības *Gerling Konzern Belgique SA*, *Mutuelles du Mans SA*, *Axa Belgium*, *Zurich International Belgique*, *Ace Insurance*, *Fortis Corporate Insurance SA* (turpmāk tekstā — “apdrošināšanas sabiedrības”).

22. 2004. gada 27. oktobra tiesas sēdē piedalījās *Axa Belgium*, *Gerling Konzern Belgique SA*, Francijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Komisija.

#### IV — Juridiskais vērtējums

23. Ar uzdoto prejudiciālo jautājumu iesniedzētāja būtībā vēlas noskaidrot, vai jurisdikcijas noteikšanas klauzula, kas saskaņā ar Briseles konvencijas 12. panta 3. punktu ir ietverta starp apdrošinājuma ņēmēju un apdrošinātāju noslēgtā līgumā, ir saistoša

3 — OV 1975, L 204, 28. lpp.

apdrošināšanas līgumā paredzētam apdrošinātajam vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam gadījumā, ja šī persona nav apdrošinājumaņēmējs un tās pastāvīgā dzīvesvieta (vai domicils) atrodas citā līgumslēdzēja valstī nekā šā pēdējā (un apdrošinātāja) valsts.

24. Tiesai sniegtajos apsvērumos personas, kas iestājušās lietā, uz šo jautājumu atbildēja atšķirīgi.

25. Atbilstoši vienai nostājai, ko atbalsta Komisija, izvirzīdama pamatus, kas vajadzīgajā apjomā tiks iztirzāti turpmāk, starp apdrošinātāju un apdrošinājumaņēmēju par labu trešai personai noslēgtā līgumā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula šādai trešai personai nav saistoša. Tādējādi šajā gadījumā klauzula, par kuru *Recticel* vienojās ar apdrošināšanas sabiedrībām, nav saistoša *SFIP*.

26. Pretēju nostāju ieņem Apvienotā Karaļiste un apdrošināšanas sabiedrības, uzskatot, ka šāda klauzula ir saistoša apdrošinātai trešai personai un tādējādi šajā gadījumā — *SFIP*.

27. Tiesas sēdē šādai nostājai pievienojās arī Francijas valdība, lai gan tā, rakstveida apsvērumos rūpīgi analizējot abus pretējos viedokļus, par ticamiem bija atzinusi gan vienu, gan otru.

28. Ņemot vērā iepriekš minēto, lai ieņemtu nostāju attiecībā uz šiem abiem viedokļiem, vispirms īsi jāaplūko dažādie noteikumi, kas konvencijā veltīti jautājumam par jurisdikciju apdrošināšanas līgumu jomā.

29. Šajā sakarā jāatgādina, ka konvencijas II sadaļas 3. iedaļā paredzētie noteikumi par jurisdikciju atspoguļo vajadzību aizsargāt tādas personas kā apdrošinājumaņēmējs, apdrošinātais un trešā persona, kas ir apdrošināšanas atlīdzības saņēmēja, kas "vairākumā gadījumā, saskaras ar iepriekš sastādītu līgumu, kura noteikumi vairs nav apspriežami, un [ir] ekonomiski vājākā[s] puse[s]"<sup>4</sup> apdrošināšanas līgumattiecībās.

30. Būtībā šī aizsardzība tiek nodrošināta divējādi. Ja prasītājs ir apdrošinātājs, konvencijas 11. pantā jurisdikcija tiek piešķirta tikai vājākās puses domicila tiesai. Turpretim, ja prasītājs ir līgumattiecību vājākā puse, tai ir izvēles iespējas saskaņā ar konvencijas 8. panta 1. un 2. punktu pret apdrošinātāju celt prasību tā domicila tiesā vai apdrošinājumaņēmēja domicila tiesā.

4 — 2000. gada 13. jūlija spriedums lietā C-412/98 *Group Josi Reinsurance Company SA (Recueil, I-5925, lpp., 64. punkts)*; skat. arī 1983. gada 14. jūlija sprieduma lietā 201/82 *Gerling (Recueil, 2503. lpp., 17. punkts)*.

31. Šim tiesu piekritībā var pieskaitīt divas papildu speciālās jurisdikcijas, kas konvencijas 9. un 10. pantā paredzētas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas jomā.

32. Konkrēti 9. pantā šeit interesējošajā jautājumā ir noteikts, ka apdrošinātāju var iesūdzēt arī tās vietas tiesās, kur noticis kaitējums. Savukārt 10. panta pirmajā daļā paredzēta iespēja, ka apdrošinātais apdrošinātāju var arī piesaistīt tiesvedībai prasībā, ko pret [pašu] apdrošināto ierosinājusi cietusi puse, ar noteikumu, ka šāda veida trešo personu piesaistīšana ir atļauta saskaņā ar *lex fori*.

33. Visbeidzot, apdrošināšanas attiecību vājākās puses aizsardzība tiek pilnīgota, paredzot stingrus noteikumus attiecībā uz iespējamām klauzulām, ar kurām nosaka atkāpes no citos iepriekš aprakstītajos II sadaļas 3. iedaļas noteikumos paredzētās piekritības kārtības.

34. Konvencijas 12. pantā noteikts, ka ar jurisdikcijas noteikšanas klauzulām var paredzēt atkāpes no apdrošināšanas jomā paredzētās jurisdikcijas. Bet tas tiek darīts, vienlaikus izvirzot zināmus nosacījumus, kas paredzēti, lai novērstu, ka šādas klauzulas kaitētu apdrošināšanas attiecību vājākajai pusei. Šie nosacījumi ir tādi, ka *i)* šī puse ir īpaši atzinusi [jurisdikcijas] noteikšanu par saistošu pēc strīda rašanās brīža (12. panta 1. punkts); *ii)* [iepriekš] noteiktā piekritība ir

saderīga ar tās interešu aizsardzību (12. panta 2. un 3. punkts); *iii)* nevienai pusei nepieņemas aizsardzība (12. panta 4. un 5. punkts).

35. Tādējādi, vienlaikus nodrošinot pušu autonomijas principu, kam arī ir īpaša nozīme<sup>5</sup>, konvencijā tiek novērsts, ka vājākās puses aizsardzības mērķim kaitētu noteikumi, ko, izmantojot savu izdevīgāko stāvokli līgumu slēgšanā, jurisdikcijas noteikšanas klauzulās paredz apdrošinātāji.

36. Ņemot vērā iepriekš minēto, dziļāk analizēšu konvencijas 12. panta 3. punktu, kam šajā lietā ir neapšaubāmi svarīgākā nozīme.

37. Kā esam pārliecinājušies, šis noteikums ļauj apdrošināšanas līguma pusēm atkāpties no iepriekš aprakstītajiem vispārīgajiem jurisdikcijas noteikšanas kritērijiem, līgumā iekļaujot klauzulu "kas ir noslēgta starp apdrošinājumaņēmēju un apdrošinātāju, kuriem abiem līguma slēgšanas laikā ir domicils jeb pastāvīgā dzīvesvieta tajā pašā līgumslēdzējā valstī, un apstiprina attiecīgās valsts tiesu piederību, pat ja kaitējums notiktu ārvalstīs, ar noteikumu, ka šāda vienošanās nav pretrunā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem".

5 — Skat. 1978. gada 9. novembra spriedums lietā 23/78 *Meeth* (*Recueil*, 2133. lpp., 5. punkts).

38. Vispirms jāatzīmē, ka šī atkāpe galvenokārt ir paredzēta, lai ļautu apdrošinātājam izslēgt konvencijas 9. un 10. pantā paredzēto jurisdikcijas noteikumu piemērošanu attiecībā pret to. Ar šāda veida klauzulu apdrošinātājs patiešām var izvairīties no tā, ka apdrošinātais pret to ceļ prasību kaitējuma nodarīšanas vietas tiesā (9. pants) vai ka apdrošinātais to [kā trešo personu] piesaista tiesvedībā prasībā, ko pret apdrošināto cēlusi cietuši puse (10. pants)<sup>6</sup>.

39. Tomēr, rūpīgāk aplūkojot, vienošanās par šāda veida atkāpi nevar nostādīt apdrošinājumaņēmēju nelabvēlīgākā stāvoklī, jo tā balstās uz principu, ka, lai atzītu attiecīgās valsts tiesu jurisdikciju, tiek pieņemts, ka apdrošinātāja un apdrošinātāja domicils jeb pastāvīgā dzīvesvieta ir tajā pašā valstī.

40. Taču problēmas varētu rasties gadījumā, kad, kā tas ir šajā lietā, apdrošinātais un apdrošinājumaņēmējs nav viena un tā pati persona un pirmā domicils atrodas citā dalībvalstī nekā apdrošinājumaņēmēja un apdrošinātāja domicils.

41. Šajā sakarā, kā esmu norādījis jau iepriekš, Komisija apgalvo, ka apdrošinātās

trešās personas aizsardzības dēļ ir jāuzskata, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzula tai nav saistoša.

42. Turpretim Apvienotās Karalistes valdība un apdrošināšanas sabiedrības papildus citiem argumentiem, kurus iztirzāšu turpmāk, atsaucas uz vajadzību pēc tiesiskās drošības, apgalvodamas, ka, lai arī būdama noslēgta starp apdrošinājumaņēmēju un apdrošinātāju, klauzula esot saistoša apdrošinātajam. Tās uzskata, ka vienīgi šādi tiekot faktiski nodrošināts, ka tiek aizsargātas apdrošinātāja intereses, it īpaši civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas jomā, aizstāvēties vienā iepriekš noteiktā tiesā.

43. No savas puses vēl os uzreiz norādīt, ka 12. panta 3. punkta redakcijā, manuprāt, nav rodama pārliecinoša atbilde uz jautājumu. Minētajā normā vienīgi tiek izvirzīti nosacījumi, kuriem jāatbilst tajā paredzētajai jurisdikcijas noteikšanas klauzulai, bet nekas netiek noteikts šajā lietā aplūkotajā jautājumā. To turklāt apliecina apstāklis, ka, gramatiski interpretējot normu, lietā iestājušās personas nonāca pie atšķirīgiem secinājumiem.

44. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka konvencijas 12. panta 3. punkta redakcija faktiski norādot uz to, ka prasībām atbilstoša jurisdikcijas noteikšanas klauzula ir pilnā mērā saistoša pat attiecībā pret apdrošināto trešo personu un apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju. Tā uzskata, ka gadījumā, ja līgumslēdzējas puses būtu vēlējušās atšķirīgi attiekties

6 — Jāatgādina, ka cietušajai pusei ir tiesības celt prasību apdrošinātā domicila vai kaitējuma nodarīšanas vietas tiesā, piemērojot attiecīgi konvencijas 2. pantu un 5. panta 3. punktu.

pret šīm personām un apdrošinājumaņēmēju, liedzot tām pienācīgi noslēgtas jurisdikcijas noteikšanas klauzulas piemērošanu, tās nekas nebūtu kavējis to skaidri noteikt. Patiešām, gadījumos, kad ir ticis atzīts par vajadzīgu apdrošinājumaņēmēju nošķirt no citiem tiesību subjektiem, konvencijā tas ir darīts skaidri. Tā tas noticis, piemēram, 12. panta 2. punkta gadījumā, kurā atļauta tādas jurisdikcijas noteikšanas klauzulas noslēgšana, kas "ļauj apdrošinājumaņēmējam, apdrošinātajam vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam ierosināt tiesvedību citā tiesā, nevis šajā iedaļā norādītajā"<sup>7</sup>. No tā, ka 12. panta 3. punktā netiek paredzēta atšķirība starp apdrošinājumaņēmēju un pārējo pušu stāvokli, *a contrario* varot secināt, ka šie stāvokļi tiek pielīdzināti, un tādējādi uz šo normu balstītas klauzulas ir trešām personām saistošas.

45. Apvienotā Karaliste turklāt uzskata, ka, apgalvojot, ka 12. panta 3. punkts esot paredzēts, lai apdrošināto trešo personu un apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju aizsargātu atšķirīgi no apdrošinājumaņēmēja, norma tiktu nepieļaujami "radoši interpretēta", tajā saskatot klauzulas saistošā spēka ierobežojumus, kas nav nedz tieši, nedz netieši paredzēti 12. pantā.

46. Savas tēzes pamatošanai Apvienotā Karaliste atsaucas arī uz konvenciju aizstājošo

tiesību aktu — Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 44/2001")<sup>8</sup>. Regulas 13. panta 3. punktā, kas ir konvencijas 12. panta 3. punktam atbilstoša norma, nav minēta nedz apdrošinātā trešā persona, nedz apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs, lai gan norādes uz šīm pusēm ir ietvertas citās normās, kas regulē jurisdikcijas noteikšanu apdrošināšanas jomā, it īpaši 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā, kas atbilst konvencijas 8. panta 2. punktam<sup>9</sup>.

47. Minētā valdība uzskata, ka tas apliecinot, ka gadījumos, kad ir bijusi vēlme attiecībā uz apdrošināto trešo personu un apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju paredzēt īpašus noteikumus, tas esot veikts *expressis verbis*.

48. Komisija ieņem pretēju nostāju, uzskatīdama, ka no tā, ka konvencijas 12. panta 3. punktā nav minēta nedz apdrošinātā trešā persona, nedz apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs, savukārt esot secināms, ka šīs puses atrodas citādā situācijā nekā apdrošinājumaņēmējs. Turklāt, apgrieždama Apvienotās

<sup>8</sup> — OV 2001, L 12, 1. lpp.

<sup>9</sup> — Saskaņā ar šo pēdējo noteikumu apdrošinātāju, kura domicils ir kādā līgumslēdzēja valstī, var iesūdzēt "citā līgumslēdzēja valstī, tās vietas tiesās, kur ir apdrošinājumaņēmēja domicils". Savukārt Regulas Nr. 44/2001 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēts, ka apdrošinātāju var iesūdzēt "citā dalībvalstī, ja prasības ierosinājis apdrošinājumaņēmējs, apdrošinātais vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs, tās vietas tiesās, kur ir prasītāja domicils".

Karalistes argumentu, Komisija piebilst, ka gadījumā, ja būtu bijusi vēlme pret visām trijām pusēm attiekties vienādi, konvencijā tas būtu noteikts skaidri, kā tas ticis izdarīts iepriekš minētā 12. panta 2. punkta gadījumā.

ras no tās pašas normas 3. punkta pamatojuma. Kā jau esmu norādījis, normas 2. punktā tiek pieļautas jurisdikcijas noteikšanas klauzulas, kas ļauj "apdrošinājumaņēmējam, apdrošinātajam vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam ierosināt tiesvedību citā tiesā, nevis šajā iedaļā norādītajā".

49. Šī krasā viedokļu atšķirība, manuprāt, apliecina to, ka 12. panta 3. punkta formulējums nesniedz skaidrus un viennozīmīgus norādījumus jautājumā par šīs normas piemērošanas jomu.

52. Tādējādi ir skaidrs, ka šāda veida klauzula nevar nekādā ziņā kaitēt apdrošināšanas attiecību vajākamajai pusei, ņemot vērā, ka ar to nebūt neizslēdz apdrošināšanas līgumu jomā konvencijas paredzēto jurisdikcijas noteikšanas kārtību, bet gan paredz piekritību tiesām papildus tām, kas noteiktas saskaņā ar šo kārtību. Tādējādi tiek nodrošināta un pat pastiprināta apdrošināšanas attiecību vajāko pušu aizsardzība.

50. Turklāt neuzskatu, ka kādu skaidrojumu dotu arī Tiesas judikatūra un it īpaši spriedums lietā *Gerling*<sup>10</sup>, uz kuru atsaucās lietā iestājušās personas, tajā pie tam rodot argumentus savas nostājas atbalstam.

53. Savukārt uz 12. panta 3. punkta balstītajās klauzulās tiek noteikta jurisdikcija, kas izslēdz citas attiecīgajos konvencijas II sadaļas 3. iedaļas noteikumos paredzētās iespējas. Tādēļ šādu klauzulu saistošais spēks attiecībā pret trešām personām ir atzīstams tikai un vienīgi gadījumā, ja tas nav pretrunā konvencijas šajā jomā noteiktajam regulējumam raksturīgajai apdrošinātā aizsardzības prasībai.

51. Patiešām, tajā lietā Tiesa noteica, ka gadījumā, kad tiek noslēgts apdrošināšanas līgums starp apdrošinātāju un apdrošinājumaņēmēju, kas to slēdz gan savā vārdā, gan par labu trešām personām, šīs pēdējās ir tiesīgas līgumā ietvertu jurisdikcijas noteikšanas klauzulu izmantot pret apdrošinātāju<sup>11</sup>. Tomēr tiesa ir arī tas, ka tajā lietā aplūkotā klauzula bija balstīta uz konvencijas 12. panta 2. punktu, kura loģiskais pamatojums atšķi-

54. Tādējādi, ņemot vērā šo abu normu pamatojuma un seku atšķirību, manuprāt, nav pamatots Apvienotās Karalistes valdības un apdrošināšanas sabiedrību apgalvojums par to, ka ja judikatūrā ir atzīts tas, ka

10 — Spriedums iepriekš minētajā lietā *Gerling*.

11 — Turpat, 20. punkts.

apdrošinātais var gūt labumu no konvencijas 12. panta 2. punktā paredzētās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas, nebūtu nekāda iemesla izslēgt 12. panta 3. punktā paredzētās klauzulas saistošo spēku attiecībā pret to.

58. Šajā sakarā jāatgādina, ka civiltiesiskās atbildības jomā cietusī puse pret atbildētāju var celt prasību ne vien sava domicila tiesā (konvencijas 2. pants), bet arī kaitējuma nodarīšanas vietas tiesā (konvencijas 5. panta 3. punkts).

55. Drošs pamatojums atbildei uz prejudiciālo jautājumu galu galā nav rodams nedz normas redakcijā, nedz arī attiecīgā Kopienų judikatūrā. Tādēļ atliek vienīgi konvencijas normas apdrošināšanas līgumu jomā interpretēt sistemātiski.

59. Tomēr apdrošinātajam, kura civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta, saskaņā ar konvencijas 10. panta pirmo daļu abos gadījumos jābaida pienācīga aizsardzība attiecībās ar apdrošinātāju.

56. To darot, jāatzīmē, ka šo normu mērķis, kā vairākkārt atgādināts, ir aizsargāt apdrošināšanas attiecību vājākās puses, proti, apdrošinājuma ņēmēju, apdrošināto un apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju.

60. Pirmajā gadījumā tas patiešām var lūgt apdrošināto piesaistīt tiesvedībai sava domicila atrašanās vietas tiesā. Otrajā gadījumā apdrošinātais var brīvi pēc saviem ieskatiem izvēlēties celt prasību pret apdrošinātāju citā tiesā. Tas pret apdrošinātāju faktiski var celt prasību *forum delicti* tiesā, kas ir ciešāk saistīta ar lietas faktiem, vai arī pret to celt atsevišķu prasību apdrošinātā domicila atrašanās vietas tiesā.

57. Ar šādu izejas punktu atbilde uz jautājumu būtu meklējama, noskaidrojot, vai gadījumā, ja cietusī puse ceļ prasību par zaudējumu atlīdzību pret kaitējuma nodarītāju, kas, būdams apdrošināts pret civiltiesiskās atbildības riskiem, nav parakstījis apdrošināšanas polisi, piemērojot polisē ietvertās jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, apdrošinātajam kaitējuma nodarītājam faktiski tiktu radīti zaudējumi.

61. Ja aprakstītajā situācijā tiek izmantota konvencijas 12. panta 3. punktā paredzētā jurisdikcijas noteikšanas klauzula, apdrošinātais, kas ir arī apdrošināšanas līguma puse, pret kuru cietusī puse ceļ prasību kaitējuma

nodarīšanas vietas tiesā, šīs klauzulas dēļ nevarētu apdrošinātāju piesaistīt attiecīgajā tiesvedībā, bet joprojām varētu celt atsevišķu prasību sava domicila tiesā (kas šādā gadījumā noteikti sakrīt ar apdrošinātāja [domicilu]). Tādējādi jurisdikcijas noteikšanas klauzula neizbēgami nekaitētu vājākās puses aizsardzībai, kas raksturo visu apdrošināšanai veltīto konvencijas iedaļu.

saņēmeja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta atšķiras no apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmeja domicila valsts, klauzulas piemērošanas gadījumā attiecībā uz pirmajiem tiem atšķirībā no apdrošinājuma ņēmeja tiktu liegta iespēja vērsties sava domicila valsts tiesā.

62. Turpretim gadījumā, ja, kā tas ir šajā lietā, *apdrošinātais nav apdrošināšanas līguma puse* un tā domicils (kā tas ir šajā lietā) atrodas citā dalībvalstī nekā apdrošinātāja valsts, jurisdikcijas noteikšanas klauzulas rezultātā šai pusei tiktu liegts vērsties gan kaitējuma nodarīšanas vietas tiesā, gan tās domicila tiesā, liekot prasības pret apdrošinātāju celt šā pēdējā domicila atrašanās vietas tiesā.

64. Tomēr ir skaidrs, ka šādā gadījumā tiktu ievērojami kaitēts vājākās puses aizsardzības prasībai, uz ko balstīta konvencijas II sadaļas 3. iedaļa.

65. Turklāt pie tāda paša secinājuma, sekojot manis kritizētajam risinājumam, nonāktu arī gadījumā, kad apdrošinātais celtu prasību pret apdrošināto trešo personu.

63. Tādēļ nevarētu apgalvot, kā to dara Apvienotā Karaliste un apdrošināšanas sabiedrības, ka, klauzulai neesot saistošai nedz attiecībā pret apdrošināto trešo personu, nedz apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju, apdrošināšanas līgumā šīm pusēm tiekot piešķirtas plašākas tiesības nekā apdrošinājuma ņēmejam, pret ko klauzulu patiešām var izmantot. Kā nupat esam pārliecinājušies, kad (kā tas ir šajā gadījumā) apdrošinātās trešās personas vai apdrošināšanas atlīdzības

66. Konvencijas 11. pantā vispārīgi (un, kā jau vairākkārt minēts, vājākās līgumslēdzējas puses aizsardzības interesēs) noteikts, ka šajā gadījumā apdrošinātais var ierosināt tiesvedību "tikai tās līgumslēdzējas valsts tiesās, kurā atrodas atbildētāja domicils, neatkarīgi no tā, vai viņš ir apdrošinājuma ņēmejs, apdrošinātais vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs".

67. Taču, ja par saistošu apdrošinātajai trešai personai tiktu atzīta jurisdikcijas noteikšanas

klauzula, kas noslēgta saskaņā ar 12. panta 3. punktu, 11. pantā paredzētā aizsardzība tiktu neizbēgami apdraudēta, tā kā vajākamajai pusei būtu jāatbild apdrošinātāja domicila atrašanās vietas tiesā.

68. Tamlīdzīgu apsvērumu dēļ varētu atspēkot arī argumentu, ko Apvienotā Karaliste mēģina secināt no iepriekš minētās Briseles konvenciju aizstājošās Regulas Nr. 44/2001, balstīdamās uz būtisko līdzību starp regulas 13. pantu un konvencijas 12. pantu (skat. iepriekš minēto 46. un turpmākos punktus).

69. Šajā sakarā vispirms jānorāda uz to, ka, lai arī minētās regulas normas neattiecas uz šo lietu<sup>12</sup>, tajā šajā ziņā izdarītie grozījumi šīs lietas izlemšanai nav gluži nebūtiski, ņemot vērā tikko minēto būtisko līdzību.

70. Ievērojot iepriekš minēto, vēlos atgādināt regulas 13. apsvērumā noteikto, ka "[s]aistībā ar apdrošināšanu [...] vajākamajai pusei vaja-

dzētu būt aizsargātai ar jurisdikcijas normām, kas ir labvēlīgākas tās interesēm, nekā to paredz vispārējās normas".

71. Tādēļ Regulas Nr. 44/2001 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir pastiprināta konvencijā paredzētā apdrošināšanas attiecību vajāko pušu aizsardzība, ļaujot apdrošinātāju iesūdzēt ne vien tā domicila atrašanās vietas tiesā, bet arī "citā dalībvalstī, ja prasības ierosinājis apdrošinājumaņēmējs, apdrošinātais vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs, tās vietas tiesās, kur ir prasītāja domicils"<sup>13</sup>.

72. Tādējādi papildus Briseles konvencijas 8. panta 2. punktā paredzētajai apdrošinājumaņēmēja domicila tiesu izņēmuma jurisdikcijai Regulā Nr. 44/2001 apdrošinātajai trešai personai tiek piešķirtas arī konvencijā tai neparedzētas tiesības celt prasību pret apdrošinātāju sava domicila tiesā.

73. Tomēr apstāklis, ka, neskatoties uz lielākām rūpēm nekā 1968. gadā par vajākās puses, kas nav apdrošinājumaņēmējs, aizsardzību, regulā netika uzskatīts par vajadzīgu izdarīt grozījumus konvencijas 12. panta 3. punktā ietvertajā noteikumā, to atkārtojot

12 — Regulas Nr. 44/2001 66. panta 1. punktā noteikts, ka: "[s]o regulu piemēro tikai uzsāktā tiesvedībā un dokumentiem, kas formāli sastādīti vai reģistrēti kā publiski akti pēc šīs regulas stāšanās spēkā", kas ir 2002. gada 1. marts. Tomēr, kā redzējam, SA Etablissement Bernard Laiterie du Chatelard prasību iesniedzējtiesā cēla 2001. gada 1. martā.

13 — Mans izcēlums.

pēc būtības vienādā redakcijā (proti, 13. panta 3. punktā), manuprāt, norāda uz to, ka Kopienų likumdevējs ir vadījies no pieņēmuma, ka uz šo normu balstītās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas nav piemērojamas šīm personām.

74. Patiešām, ja konvencijas 12. panta 3. punktā un analogiskajā regulas 13. panta 3. punktā paredzētā veida jurisdikcijas noteikšanas klauzulu atzītu par saistošu apdrošinātajai trešai personai un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam, kuru domicils ir citā dalībvalstī, šie pēdējie būtu neizbēgami spiesti celt prasības apdrošinātāja domicila tiesā, tādējādi zaudējot jau konvencijā paredzēto un regulā apstiprināto<sup>14</sup> iespēju celt prasības *forum delicti* tiesā, kā arī tiem par labu regulas 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētās tiesības celt prasību sava domicila tiesā.

75. Tas, atkārtotju vēlreiz, nebūtu saderīgi ar Kopienų likumdošanā paredzēto apdrošināšanas attiecību vājākās puses aizsardzības mērķi.

76. Tādēļ man šķiet, ka, ņemot vērā šos shematiskos apsvērumus, no izvirzītajām tēzēm priekšroka dodama tai, saskaņā ar

kuru uz konvencijas 12. panta 3. punkta balstīta jurisdikcijas noteikšanas klauzula nav saistoša apdrošinātajam, kas nav apdrošināšanas līguma puse.

77. Pilnīgas izskatīšanas labad tomēr būtu jāiztīrza iebildumi, ko pret šo tēzi izvirza apdrošināšanas sabiedrības un Apvienotās Karalistes valdība.

78. Pirmais no šiem iebildumiem, kā minēts iepriekš, tiek pamatots ar vajadzību pēc tiesiskās drošības. Tiek apgalvots, ka kopš līguma noslēgšanas brīža apdrošinātajam esot droši jāzina, kuras tiesas piekritībā būtu visi no tā iespējami izrietošie strīdi, kas nebūtu iespējams gadījumā, ja pieņemtu tēzi, saskaņā ar kuru jurisdikcijas noteikšanas klauzula nav saistoša.

79. Tomēr jāiebilst, ka šādā gadījumā apdrošinātajam netiek neizbēgami liegts iepriekš zināt, kurās tiesās pret to var celt prasību. Kā zināms, vairumā par labu trešai personai noslēgtu apdrošināšanas līgumu gadījumu līguma noslēgšanas laikā apdrošinājumaņēmējs patiešām apdrošinātajam dara zināmu informāciju par trešo personu, un tādējādi apdrošinātais ir pienācīgi informēts par tiesām, kuru piekritībā būtu starp to un apdrošināto trešo personu vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju iespējami radušos strīdu izskatīšana.

<sup>14</sup> — Attiecīgi 9. un 10. pants.

80. Otrkārt, apdrošināšanas sabiedrības apgalvo, ka tēze par saistoša spēka neesamību apdraudot konvencijas vienveidīgu interpretāciju, ņemot vērā pretrunīgu lēmumu iespējamu līdzāspastāvēšanu vienā jautājumā.

81. Taču šis iebildums šķiet viegli atspēkojams, norādot uz to, ka konvencijas vienveidīgas piemērošanas un pretrunīgu spriedumu novēršanas prasību izpilde tiek pietiekami nodrošināta ar Tiesai piešķirto kompetenci interpretēt šīs normas, kā arī *lis pendens* un saistītās darbības regulējošo noteikumu kopumu.

82. Turklāt Apvienotā Karaliste un apdrošināšanas sabiedrības apgalvo, ka prasība par vājākās puses aizsardzību neattiecoties uz šo lietu, tā kā *Recticel* un tās meitas uzņēmumi, būdami valsts un Eiropas mēroga uzņēmumi, varot ar apdrošinātājiem vienoties par būtībā abpusēji vienlīdz izdevīgiem noteikumiem. To uzskatāmi parādot apstākļi, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzulu *Recticel* īpaši pieprasīja un tā tai netika uzspiesta.

83. Tomēr šis iebildums man nešķiet pārliecinošs, pat neskatoties uz to, ka prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesas veiktajai interpretācijai pēc sava rakstura ir paredzēts pārsniegt konkrētās lietas apstākļus.

84. Jāatgādina, ka sarunās par pievienošanas konvencijai pati Apvienotā Karaliste pieprasīja ierobežot apdrošināšanas attiecību vājākās puses aizsardzību gadījumā, kad tā ir ekonomiski spēcīga. Minētā prasība tika balstīta uz to pašu apsvērumu kā šajā gadījumā, saskaņā ar kuru vajadzība pēc sociālās aizsardzības, uz kuras balstās visa jurisdikcijas noteikšanas kārtība apdrošināšanas līgumu jomā, vairs neesot pamatota gadījumā, ja apdrošinājumaņēmējs ir liels uzņēmums.

85. Tomēr konvencijas projekta sagatavošanā tika nolemts, ka tiesiskās drošības apsvērumu dēļ apdrošināšanas attiecību vājākās puses aizsardzības prasību var ierobežot vienīgi atsevišķos atkarībā no to priekšmeta noteiktos apdrošināšanas līgumos. No konvencijas sagatavošanas materiāliem<sup>15</sup> izriet, ka Apvienotās Karalistes prasība bija saistīta ar grūtībām atrast objektīvu kritēriju to apstākļu noteikšanai, kādos bez apdrošināšanas attiecību vājākās puses aizsardzības varētu iztikt.

86. Tādēļ beigās tika nolemts konvencijā iekļaut 12.a pantu, kurā jurisdikcijas noteikšanas klauzulas pieļautas tikai un vienīgi

15 — Skat. Šosera [Schosser] ziņojuma par Konvenciju par Dānijas Karalistes, Irijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanas Konvencijai par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civiltiesās un komercietās un 1978. gada 9. oktobra Protokolam par Tiesas sniegto interpretāciju (OV 1979, C 59, 71. lpp.) 140. punktu.

saistībā ar "lielu risku" apdrošināšanu, proti, apdrošināšanas līgumiem, kas noslēgti par noteiktu veidu (konkrēti — gaisa un jūras) pārvadājumiem. No tā *a contrario* secināms, ka apdrošinājuma ņēmēja uzņēmuma vai apdrošinātā uzņēmuma lielums un starptautisks mērogs paši par sevi neizslēdz apdrošināšanas jomā konvencijas paredzēto speciālo normu piemērojamību, šādām sekām esot aprobežotām ar 12.a pantā paredzētajiem gadījumiem.

87. Visbeidzot, Apvienotās Karalistes valdība savas tēzes atbalstam atsaucas uz judikatūru jautājumā par jūras pārvadājumu līgumā ietvertām klauzulām, kurā Tiesa ir atzinusi šādu klauzulu saistošo spēku attiecībā pret trešo personu, kas ir konosamenta turētāja.

88. Minētā valdība atgādina, konkrēti, ka 1984. gada lietā *Tilly Russ*<sup>16</sup>, 1999. gada lietā *Castelletti*<sup>17</sup> un 2000. gada lietā *Coreck Maritime*<sup>18</sup> Tiesa ir atzinusi, ka saskaņā ar Briseles konvencijas 17. pantu sastādīta un konosamentā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula ir saistoša trešai personai, kas, nebūdamā sākotnējā līguma slēdzēja, ir šī konosamenta turētāja, ar noteikumu, ka saskaņā ar attiecībās piemērojamo likumu

[ši] trešā persona "ir pārņēmusi kāda sākotnējā līdzēja tiesības un pienākumus"<sup>19</sup>.

89. Tādā gadījumā Tiesa atzina par nevajadzīgu noskaidrot, vai trešā persona ir izteikusi savu piekrišanu jurisdikcijas noteikšanas klauzulas saistošajam spēkam, jo, "šādos apstākļos saņemot konosamentu, trešā persona nevar iegūt lielākas tiesības nekā piekrit kravas nosūtītājam"<sup>20</sup>.

90. Turpretim gadījumā, kad saskaņā ar *lex causae* persona, kas nav sākotnējā līguma slēdzēja, nav pārņēmusi kāda sākotnējā līdzēja tiesības un pienākumus, Tiesa ir nospriedusi, ka "tiesai, kam lieta ir piekritīga, ņemot vērā konvencijas 17. panta pirmajā daļā noteiktās prasības, ir jānoskaidro, vai tā patiesībā ir piekritusi pret to piemērotajai jurisdikcijas noteikšanas klauzulai"<sup>21</sup>.

91. Tomēr man šķiet, ka šajos spriedumos Tiesa ir vienīgi aprobežojusies ar saistību tiesību vispārīgo principu piemērošanu. Proti, tā norādīja, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzula tāpat kā jebkura cita līgumiska vienošanās var būt saistoša vienīgi pusēm, kas to noslēgušas un, to parakstot, paudušas savu gribu atkāpties no konvencijas noteikumiem par jurisdikciju.

16 — 1984. gada 19. jūnija spriedums lietā 71/83 *Tilly Russ* (*Recueil* 2417. lpp.).

17 — 1999. gada 16. marta spriedums lietā C-159/97 *Castelletti* (*Recueil*, I-1597. lpp.).

18 — 2000. gada 9. novembra spriedums lietā C-387/98 *Coreck Maritime* (*Recueil*, I-9337. lpp.).

19 — Spriedums iepriekš minētajā lietā *Coreck Maritime*, 24. punkts.

20 — Spriedums iepriekš minētajā lietā *Coreck Maritime*, 25. punkts.

21 — Spriedums iepriekš minētajā lietā *Coreck Maritime*, 26. punkts.

92. Tomēr pati Tiesa uzskata, ka ir divi izņēmumi no šā vispārīgā principa.

93. Pirmkārt, vienošanās starp līguma sākotnējiem līdzējiem ir saistoša trešai personai, kas saskaņā ar [tiesiskajām] attiecībām piemērojamām valsts tiesībām ir pārņēmusi kāda līdzēja tiesību un pienākumu kopumu.

94. Tā kā šajā lietā tas tā nav, pievērsīšos uzreiz otrajam izņēmumam, saskaņā ar kuru vienošanās par jurisdikciju ir saistoša trešai personai, kas ir skaidri paudusi gribu šādu klauzulu ievērot.

95. Tomēr, lai arī ar šādu risinājumu vispārīgi tiek ievērotas pušu autonomijas un līgumu slēgšanas brīvības prasības, uz kurām ir balstīta konvencija, to pašu nevarētu attiecināt uz īpašo apdrošināšanas jomu, kurā, kā atgādina Komisija, šīs prasības ir jāsaskaņo ar vienlīdz būtiskām apdrošināšanas līgumattiecību vājākās puses aizsardzības prasībām.

96. Protams, ka varētu iebilst, ka, skaidri paužot savu gribu, trešā persona zaudē "nepiederību" jurisdikcijas noteikšanas klauzulai, kas ir viens no pamatiem tās nepie-

mērojamībai. Tomēr aplūkojot vērīgāk, ar šādu piekrišanu nepietiek, lai klauzulu piemērotu attiecībā pret trešo personu vismaz gadījumā, kad, kā tas ir šajā lietā, tās dzīvesvieta (jeb domicils) neatrodas tajā pašā dalībvalstī, kur atrodas apdrošinātājs (un apdrošinājuma ņēmējs).

97. Kā esam redzējuši iepriekš (skat. iepriekš minēto 33. un turpmākos punktus), konvencija patiešām ļauj vājākajai pusei atteikties no zināmām jurisdikcijas noteikšanas iespējām, uz ko tai citādi būtu tiesības saskaņā ar II sadaļas 3. iedaļas noteikumiem par jurisdikciju, vienīgi gadījumā, ja šāda rīcība šai pusei neradītu zaudējumus. Taču saskaņā ar 12. panta 3. punktu paredzētu jurisdikcijas noteikšanas klauzulu kaitējums tiek novērsts, izvēloties piekritību abu pušu (un tādējādi arī vājākās puses) domicila vietā (skat. iepriekš 39. punktu). Turpretim gadījumā, ja trešās personas dzīvesvieta (jeb domicils) atrodas citā valstī, klauzulā noteiktā piekritība būtu tikai apdrošinātāja valstī, šādam iznākumam acīmredzami esot nesaderīgam ar konvencijas II sadaļas 3. iedaļas mērķiem.

98. Nevar apgalvot arī to, ka situāciju būtiski mainītu trešās personas skaidrs gribas izteikums. Kā norādīts iepriekš (skat. iepriekš 33. un turpm. punktus), no aizsardzības, kas par labu vājākajai pusei paredzēta konvencijas 7.–11. pantā, ar konvencijas 12. pantā paredzētās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas palīdzību var atteikties vienīgi gadījumos,

kad var pamatoti pieņemt, ka šāda klauzula nekaitēs vājākajai pusei (skat. it īpaši normas 2. un 3. punktu). To nevarētu teikt par šo gadījumu, ievērojot to, ka ar klauzulu tiktu paredzēta izņēmuma piekritība tiesai apdrošinātāja domicila vietā, kas nesakrīt ar trešās personas domicilu.

100. Pamatojoties uz to, ierosinu Tiesai uz uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt, nosakot, ka atbilstoši Briseles konvencijas 12. panta 3. punktam paredzēta jurisdikcijas noteikšanas klauzula nav saistoša apdrošinātajai trešajai personai, kuras domicils ir citā, nevis apdrošinātāja un apdrošinājumaņēmēja dalībvalstī.

99. Tādēļ man nešķiet, ka iepriekš izklāstīto tēzi varētu atspēkot kāds no šeit iztirzātajiem iebildumiem.

## V — Secinājumi

101. Tādēļ, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Cour d'Appel de Grenoble* uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

“Atbilstoši Briseles konvencijas 12. panta 3. punktam paredzēta jurisdikcijas noteikšanas klauzula nav saistoša apdrošinātajai trešajai personai, kuras domicils ir citā, nevis apdrošinātāja un apdrošinājumaņēmēja dalībvalstī.”